

Χ Ρ Ο Ν Ι Κ Α

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ Ε.Κ.Ι.Μ. ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1959

Ἐπερῶσα ἦδη τὴν πρώτην ὀκταετίαν τῆς λειτουργίας της ἡ ἡμετέρα Ἑταιρία καὶ παγιωθεῖσα κατὰ τε τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὸ κύρος δὲν παρουσιάζει πλέον, ὥς εἶναι φυσικόν, τὴν ἐντυπωσιακὴν δρᾶσιν τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς δημιουργίας της, κατὰ τὰ ὁποῖα τὰ πάντα ἔπρεπε νὰ τεθοῦν καὶ νὰ λυθοῦν ἐξ ἀρχῆς. Τώρα ἡ ἐν αὐτῇ κινήσις προσέλαβεν ρυθμὸν ὁμαλόν, ὁ παλμός της, οὕτως εἰπεῖν, ἔγινε κανονικὸς—καὶ δι' αὐτὸ ἀνεπαίσθητος. Οὕτω, γενικῶς, ἐπισκοπούμενοι τὸ παρελθόν ἔτος, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι τοῦτο, χωρὶς νὰ παρουσιάσῃ τίποτε τὸ ἔκτατον, ὑπῆρξε παρὰ ταῦτα γόνιμον καὶ δύναται, νομίζομεν, νὰ ταχθῇ παρὰ τὰ προηγηθέντα ἂν ὅχι μετ' ἐπαίνου, τουλάχιστον χωρὶς ἐπίμεψιν. Τοιοῦτο, πιστεύομεν, συνάγεται συμπέρασμα ἐκ τῶν κατωτέρω, κατὰ τομεῖς, ἐκτεθησομένων.

I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ οικονομικοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ παρελθόντος ἔτους—τὴν περὶ τοῦ ὁποίου εἰδικὴν ἔκθεσιν θὰ ἀκούσατε μετ' ὀλίγον—τὸ ὁποῖον ὑποδηλοῖ τὴν περὶ τῆς διαχειρίσεως καὶ τὴν κανονικότητα τῆς λειτουργίας τοῦ οικονομικοῦ τομέως, εἶναι ἡ πραγματοποιήσις ἐπὶ τὰ πλεῖω μὲν τῶν προϋπολογισθέντων ἐσόδων, ἐπὶ τὰ ἐλάσσω δὲ τῶν ἐξόδων. Οὕτω ἐναντι προϋπολογισθέντων ἐσόδων 290.741,95 δραχ. ἐπραγματοποιήθησαν 305.617,45, ἐναντι δὲ ἐξόδων 265.000 ἐπραγματοποιήθησαν 259.268,55, προκύψαντος περισσώματος ἐκ δραχ. 46.348,90. Διὰ τὴν ὁρθὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀντεμετωπίσθη ἔκτακτος δαπάνη ἐκ δραχ. 88.979 διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ καλύπτοντος ἐν μέρει τὴν πρόσψιν τοῦ ἀνακαινιζομένου ναοῦ τοῦ Ἀγίου Μάρκου καταστήματος Βλαχάκη.

Ἰδιαιτέραν σοβαρότητα ἐνέχει ἐπίσης, ὡς χαρακτηριστικὸν τοῦ οικονομικοῦ ἀπολογισμοῦ, ἡ συμβολὴ τοῦ τε Δημοσίου καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων καὶ Ὁργανισμῶν. Χάρης, κυρίως, εἰς αὐτὴν ἡ Ἑταιρία ἡμῶν κατώρθωσε νὰ ἰσορροπήσῃ τὸν προϋπολογισμόν της. Διὸ καὶ πρέπει νὰ κρίνεται ἐν τῇ παρόντι νὰ εὐχαριστήσωμεν τοὺς συμβαλόντας, ἰδίᾳ δὲ τὸν Ὑφυπουργὸν Οἰκισμοῦ κ. Ἑμμ. Κεφαλογιάννην, τὸν Ἀκαδημαϊκὸν κ. Ἀναστᾶσιον Ὀρλάνδον, τὸν Ἐφορον Ἀρχαιοτήτων κ. Νικ. Πλάτωνα, τὴν Διεύθυνσιν Κρατικῶν Λαχείων, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων Ἀνδρέου καὶ Μαρίας Καλοκαιριοῦ καὶ τὸν ἑταῖρον κ. Στυλιανὸν Φιοράκη, πρωτοβουλία καὶ εἰσηγήσει τοῦ ὁποίου παρεχωρήθη πρὸς τὴν Ἑταιρίαν τὸ ἀποθεματικὸν τοῦ διαλυθέντος Συλλόγου Ἀντιφυματικοῦ Ἀγῶνος Ἡρακλείου. Ἐν ὅψει τῆς γονίμου ταύτης προθυμίας τῶν τε Ἀρχῶν καὶ Ὁργανισμῶν δὲν πρέπει νὰ ἴδωμεν μὲ ἀπαισιοδοξίαν τὸν προϋπολογισμόν τοῦ ἀρχομένου ἔτους, καθ' ὃν προβλέπεται περισσευμα ἐλάχιστον—1.848,90 δραχ.—, διότι τὸ σκέλος τῶν ἐσόδων συνετάχθη, ὅπως συνήθως, μὲ ἄκραν συντηρητικότητα, χωρὶς νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ ὑπάρχουσαι, βάσιμοι κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐλλείψεις περὶ ἐκτάκτων εἰσφορῶν.

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ

Τοῦτο ἐλειτουργήσε κανονικῶς ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Ἐφορείας καὶ τὴν

διευθύνειν τοῦ κ. Ἀ. Γ. Καλοκαρινοῦ, μὲ τὸ αὐτὸ ὥς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος προσωπικόν. Ἡ ἐπιμελήτρια κ. Πλάτωνος πρὸς τὴν τρεχοῦσιν ὑπηρεσίᾳ αὐτῆς ἠσχολήθη μὲ τὴν εὐρετηρίαν τοῦ ἔργου τοῦ G. Gerola, Monumenti Veneti nell' Isola di Creta, καὶ μὲ τὴν ταξινόμησιν τοῦ παρὰ τῇ Ἱ. Μητροπόλει Κρήτης Ἀρχείου τῆς Δημογεροντίας Ἡρακλείου. Ἡ ἐν τῷ Μουσείῳ κίνησις ἐπισκεπτῶν καὶ γενικῶς τὰ ἐκ τοῦτου ἔσοδα ὑπῆρξαν περιωρισμένα, μόλις καλύπτοντα τὸ 1)5 τῶν δαπανῶν λειτουργίας καὶ συντηρήσεως αὐτοῦ. Οὕτω κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λήξαντος ἔτους ἐσημειώθησαν 3.576 ἐπισκέπται (ἐναντι 3.670 τοῦ προηγούμενου ἔτους), ἐξ ὧν 1.440 ξένοι. Τὸ σύνολον τῶν εἰσπράξεων τοῦ Μουσείου ἀνῆλθεν εἰς δρχ. 14.634,50 (ἐναντι 16.229,50 τοῦ π.έ.), ἐξ ὧν 12.840 ἐξ εἰσιτηρίων, 1.342 ἐξ ἐντύπων καὶ 452,50 ἐκ τοῦ Πρατηρίου δεξιμάτων λαϊκῆς τέχνης.

Ὡς πρὸς τὸν πλουτισμὸν τῶν Συλλογῶν, τῆς Βιβλιοθήκης, τοῦ Ἀρχείου ἱστορικῶν ἐγγράφων καὶ τῆς Αἰθούσης Καζαντζάκη πρέπει νὰ λεχθῇ γενικῶς, ὅτι, καίτοι φαίνεται πενιχρὸς κατὰ τὴν ποσότητα, δὲν φαίνεται καὶ κατὰ ποιότητα εὐκαταφρόνητος, ὥς θὰ διαπιστώσετε ἐκ τῶν κάτωθι ἀναλυτικώτερον ἐκτιθεμένων.

Α'. ΣΥΛΛΟΓΑΙ. Κατεχωρήθησαν 57 νέα ἀντικείμενα ἐξ ἀγορᾶς, δωρεῶν καὶ παρακαταθήκης εἰς τὸν Γενικὸν Κατάλογον ὑπ' αὐξοῦντα ἀριθμὸν 1655 — 1711, ἐξ ὧν 31 (ἀραβικὰ καὶ μεσαιωνικὰ νομίσματα, ἀνάγλυφα, ἐπιγραφαὶ καὶ φορηταὶ εἰκόνες) τῆς Βυζαντινῆς—Μεσαιωνικῆς Συλλογῆς, 5 τοῦ Ἱστορικοῦ Τμήματος καὶ 19 τῆς Λαογραφικῆς Συλλογῆς. Ἰδιαιτέρως σημειωτέα ἡ δωρεὰ ὑπὸ τῆς Οἰκογενείας τοῦ Πρίγκηπος Γεωργίου τοῦ γραφείου καὶ τῆς ἑθρας, τὰ ὅποια ἐχρησιμοποιοῖ ὁ Πρίγκηψ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν Κρήτῃ ἀρμοστείας του. Δωρεὰς ἐπίσης προσήνεγκον οἱ κ. Ἀ. Γ. Καλοκαρινός, Ζαχ. καὶ Ἐμμ. Μουρτζίδης, Στυλ. Πλατάκης καὶ Γ. Πικράκης.

Β'. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ. Ἀπεκτιθήσαν 58 τόμοι (αὐξὼν ἀριθμὸς Καταλόγου 629—686). Ἐκ τούτων 12 ἐξωρήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀ. Γ. Καλοκαρινοῦ, 11 ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Προεδρίας, 7 ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἵμου, 5 ὑπὸ τοῦ Μ. Μανουσάκη, 3 ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀμάντου, ἀνὰ δύο ὑπὸ τῶν Ἐμμ. Πετράκη, Γ. Σπυριδάκη καὶ Ν. Παπαμιχαλάκη, καὶ ἀνὰ 1 ὑπὸ τῆς Πριγκηπίσης Μαρίας καὶ τῶν Κ. Τσοῦρκα, Μ. Μαμουνάκη, Ι. Καραταράκη, Γ. Δερμιτζάκη, Ν. Κοντοσοπούλου, Κ. Καλοκύρη, Θ. Καρούσου καὶ Ν. Τσιριντάνη.

Γ'. ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ. Ἀπεκτιθήσαν 93 ἐν ὅλῃ χειρόγραφα καὶ φωτογραφαί. Ἰδιαιτέρως σημειωτέα ἡ δωρεὰ ὑπὸ τῆς κ. Ρένας Τζανακάκη τοῦ Ἀρχείου τοῦ Κωνσταντίνου Τζανακάκη ὡς ὑπασιστοῦ τοῦ Τάγματος Ἐπιλέκτων Κρητῶν κατὰ τὴν τελευταίαν Κρητικὴν Ἐπανάστασιν. Δωρεὰς ἐπίσης προσήνεγκον οἱ: Κατίνα Τσατσαρωνάκη, Στέργιος Σπανάκης, Π. Βουρδουμπάκης, Ν. Παπαμιχαλάκης καὶ Π. Δρόσος.

Δ'. ΑΙΘΟΥΣΑ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ. Ἡ αἴθουσα αὕτη, ἡ ὅποια ἐνεκαινιάσθη τὸ 1958 καὶ προσελκύει ἔκτοτε ἰδιαιτέρως τοὺς ἐπισκέπτας τοῦ Μουσείου, πολὺ βεβαίως ἀπέχει ἀκόμη ἀπὸ τοῦ νὰ πληροῖ τὴν βούλησιν τοῦ Καζαντζάκη, ὥς αὕτη διετυπώθη εἰς ἐπιστολὴν του πρὸς τὴν Ἑταιρίαν καὶ τὴν Διαθήκην του, ἐφ' ὅσον τὸ γραφεῖόν του τῆς Ἀντίμπ παραμένει κατὰ χώραν, τῶν ἐν αὐτῇ πραγμάτων τοῦ ἀειμνήστου συγγραφέως παρεχομένων οἷον κατὰ δόσεις. Σημειοῦμεν ἐν τούτοις τὰ νέα ἀποκτήματα τῆς αἰθούσης, προσελθόντα ἅπαντα ἐκ τῶν κάτωθι δωρεῶν: Ὑπὸ τῆς κ. Ἐλένης Καζαντζάκη τὸ χειρόγραφον τοῦ μυθιστορήματος «Ὁ Χριστὸς ξανασταυρώνεται» (δευτέρα γραφή), διάφορα ἀναμνηστικὰ ἀντικείμενα ἐν οἷς ὁ

στολογράφος, αἱ πίπαι, ὁ χαρτοκόπτης καὶ ἡ σφραγίς τοῦ Καζαντζάκη, καὶ 5 νέαι ἐκδόσεις ἔργων τοῦ συγγραφέως εἰς ξένας γλώσσας, ἐν αἷς καὶ ἡ ἀμερικανικὴ τῆς «Οὐδύσειας». Ὑπὸ τῆς κ. Ἀγνῆς Ρουσοπούλου ἐντυπος προκήρυξις καὶ δακτυλογραφημένα πρακτικὰ τῆς Ὁμάδος Σοσιαλιστῶν, Ἰδρυθείσης τὸ 1945, μὲ τὰς ὑπογραφὰς τῶν Ν. Καζαντζάκη, Ἀγγ. Σικελιανοῦ, Ι. Σοφιανοπούλου κ. ἄ. Ὑπὸ δὲ τῆς ἐβραίας ποιητρίας Rachel Minc τρία θελτάρια καὶ μία φωτοτυπία ἐπιστολῆς τοῦ Καζαντζάκη πρὸς αὐτήν.

III. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΙΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Εἰς τὸν τομέα τοῦτον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Δ. Σ. ἐστράφη σχεδὸν ἀποκλειστικῶς περὶ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Μάρκου, τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ὁποίας μὲ εὐλογον ἀνυπομονήσαν περιμένει ἡ πόλις. Χάρις δὲ εἰς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὴν πίστωσιν τὴν παρασχεθεῖσαν ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Ἀναστηλώσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν προσωπικὴν ἐνδιαφέρον τοῦ Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων κ. Νικ. Πλάτωνος ἐγένοντο αἱ ἐργασίαι τῆς Γ' φάσεως, ἥτοι τὰ ἐσωτερικὰ καὶ μέρος τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιχρισμάτων, ἡ διὰ μαρμαρίνων πλακῶν στρώσις τοῦ θαπέδου, ἡ κατασκευὴ μεγάλου τριλόβου παραθύρου εἰς τὸν νότιον τοῖχον, ἡ ἤλεκτρολογικὴ ἐγκατάστασις, ἡ λάξευσις τῶν τοξοστοιχιῶν, ἡ βαφή τῆς ὀροφῆς καὶ τῶν ὑελοστασίων, ἡ τοποθέτησις τῶν ὑελοπινάκων καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀποχετευτικοῦ ἀγωγοῦ. Σημαντικὸν ἐν προκειμένῳ ἐπίτευγμα εἶναι ἡ ἀγορὰ τοῦ καταστήματος Βλαχάκη, ἀποκτιμένης οὕτω τῆς εὐχερείας τῆς ἀμέσου ἀποκαταστάσεως τῆς προσόψεως τοῦ ναοῦ κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος. Γενικῶς δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀποκαταστάσεως ὑπολείπεται δαπάνη 150—180.000 δραχμῶν ἔναντι τῆς ὁποίας εἰς τὸν προϋπολογισμὸν μας ἀνεγράψαν μόνον 70.000 δρχ. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι ἀποβαίνει ἀπίθανος ἡ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἀποπεράτωσις, καθ' ὅσον ὑπάρχει ἡ βέβαιος ἐλπίς ὅτι θὰ συνεχισθῇ ἡ παρὰ τῆς Ἱπηρεσίας Ἀναστηλώσεως παρεχόμενη πρὸς τοῦτο πίστωσις. Μὲ βάσιν τὴν ἐλπίδα ταύτην ὑπολογίζομεν ὅχι μόνον τὴν περάτωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἀποκαταστάσεως (δι' ἣν ἐλήφθη πρόνοια, τοῦ Δήμου Ἡρακλείου ἀποδεχθέντος παρατάσιν τῆς σχετικῆς συμβατικῆς προθεσμίας μέχρι 31.12.1960), ἀλλ' ἐν τινι μέτρῳ καὶ τὴν ἐπίπλωσιν τῆς οὕτω δημιουργουμένης αἰθούσης κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος.

IV. ΔΙΑΦΟΡΑ

Α'. Δὲν εἶναι, νομίζομεν, πρόωρον νὰ ἀναγγείλωμεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι τὸ Δ. Σ. εἰς ἐπανειλημμένας συνεδριάσεις τοῦ ἀποφάσισε τὴν ὀργάνωσιν Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου ἐν τῇ πόλει μας ἐν τῇ πλασίῳ γενικωτέρου παγκρητίου ἑορτασμοῦ τῆς χιλιοστῆς ἐπετείου τῆς ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ ἀπελευθρώσεως τῆς Κρήτης κατὰ τὸ 961. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἀπαιτεῖ, βεβαίως, μόχθον καὶ δαπάνην, δι' ἣν πρέπει συντόμως νὰ μεριμνήσῃ τὸ νέον Συμβούλιον.

Β'. Τὸ ἐκ 2.000 δρχ. Ξανθουδίθειον Λαογραφικὸν Βραβεῖον, τὸ εἰς μνήμην τῶν Στεφάνου καὶ Ἀνδροκλέους Ξανθουδίου ἀθλοθετηθὲν ὑπὸ τῆς κ. Χρυσῆς Ξανθουδίδου, ἀπενεμήθη ἐφέτος εἰς τὸν Ἰωάννην Καραταράκην διὰ τὴν μελέτην του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ θανὴ στὴν Κρήτη».

Γ'. Αἱ προγραμματισθεῖσαι διὰ τὸ 1959 ἐκδόσεις, ἥτοι τοῦ «Κατζούρμπου» ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Α. Πολίτη καὶ τῆς «Ἀλώσεως τῆς Κρήτης» Θεοδοσίου τοῦ Διακόνου ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Παναγιωτάκη,

δὲν ἐπραγματοποιήθησαν—οὐχὶ πάντως ὑπαιτιότητι τῆς Ε.Κ.Ι.Μ.—κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, ἐλπίζεται ὅμως ὅτι θὰ πραγματοποιηθοῦν κατὰ τὸ παρόν.

Δ'. Τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐταίρου κ. Στυλιανοῦ Φιοράκη καὶ κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κρήτης ἀπεφασίσθη καὶ ἤρχισεν ἡ ταξινόμηση τοῦ Ἀρχείου τῆς Δημογεροντίας Ἡρακλείου, ὥστε νὰ καταστῇ εὐχερὴς ἡ χρῆσις τοῦ ὑπὸ τῶν ἐρευνητῶν τῆς τοπικῆς ἱστορίας τοῦ 19ου αἰῶνος. Ἡ ταξινόμησις αὕτη ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Δ. Σ. εἰς τὴν ἐπιμελήτριαν τοῦ Μουσείου κ. Σωσὼ Πλάτωνος ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἐταίρου κ. Σπυρίδωνος Πλατάκη.

Ε'. Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐξελέγη τακτικὸν μέλος τῆς Ἑταιρίας ὁ κ. Ξενοφῶν Αἰήμιος, ἀντεπιστέλλον δὲ ὁ ἰταλὸς νεοελληνιστὴς κ. Mario Vitti.

Ἐν Ἡρακλείῳ τῇ 31ῃ Ἰανουαρίου 1960.

Ὁ Πρόεδρος
Γ. Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Α. Γ. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΣ

Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΝ ΚΡΗΤῃ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1959

Καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ζωηρά, παρὰ τὰς ὅχι μικρὰς ἀντιξοότητας, ὑπῆρξεν ἡ ἀρχαιολογικὴ κίνησις εἰς σχεδὸν ἅπαντας τοὺς τομεῖς. Ἡ νῆσος Κρήτη ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποδίδῃ ἐκάστοτε νέους ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς διὰ τῶν ὁποίων συμπληροῦνται αἱ μοναδικαὶ εἰς τὸ εἶδος τῶν μουσειακαὶ συλλογαί. Ἡ δὲ μελέτη τῶν νέων στοιχείων διεφώτισε νέας σελίδας τῆς παναρχαίας ἱστορίας τῆς μεγαλονήσου. Τὰ μέσα τὰ ὁποῖα διατίθενται ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι πενιχρά καὶ ἡ ὅλη ὀργάνωσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας δὲν ἔπαυσε νὰ εἶναι στοιχειώδης καὶ ἀνεπαρκὴς διὰ τὴν διάσωσιν, διαφύλαξιν καὶ ἐπεξεργασίαν τοῦ τόσον πλουσίου ὕλικου. Ἡ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἀναμενομένη ἀναδιοργάνωσις δὲν ἐπραγματοποιήθη καὶ ἀτυχῶς δὲν ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι θὰ πραγματοποιηθῇ συντόμως, παρὰ τὰς ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν ἰθυόντων παρεχομένης ἐπαγγελίας. Ἐνθαρρυντικὸν μόνον εἶναι ὅτι ἀναγνωρίζῃ τις τὰς καλὰς προθέσεις τῶν διαχειριζομένων τὰ βασικά ἀρχαιολογικὰ θέματα. Ἐπίσης ἀγαθὰς ἐλπίδας παρέχει ἡ ὁλονὲν ἐπαυξανομένη δρᾶσις τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας, ἡ ὁποία νῦν χορηγεῖ τὰ περισσότερα χρηματικὰ μέσα διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐν Ἑλλάδι ἐρευνῶν. Ἡ γενικεὺσις ὁμως τῆς μηχανικῆς καλλιεργείας τῆς γῆς ἐν Κρήτῃ καὶ ἀλλαχοῦ κατέστησε μᾶλλον ἐνεργὸν τὴν ἀνάγκην τῆς διαθεσεως περισσότερῶν ὕλικῶν μέσων καὶ πνευματικῶν κεφαλαίων, ἵνα κατορθωθῇ ἡ διάσωσις τῶν ὁσμῆραι εἰς μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἀποκαλυπτομένων ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν. Τὴν κινητοποιήσιν μεγαλυτέρων δυνάμεων, ἐξ ἄλλου, ἐπιβάλλει καὶ ἡ ἀνάγκη διασώσεως καὶ συντηρήσεως τῶν ἤδη ἀποκεκαλυμμένων μνημείων, μάλιστα τῶν κειμένων ἐντός τῆς ἀκτίως τῶν οἰκιστικῶν κέντρων, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάπτυξις κατέστη ραγδαϊοτάτη. Εἶναι παράλογον νὰ πιστεύῃ τις ὅτι μὲ τὸν νέον ρυθμὸν τῆς ἀναπτύξεως τῆς ζωῆς εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιρρέουσιν τὰ μέσα καὶ ὁ κρατικὸς μηχανισμός, ὅστις καὶ πρὸ τριακονταετίας ἀπεδεικνύετο ἐντελῶς ἀνεπαρκής. Καὶ εἶναι χρέος μας νὰ ἐπισημάνωμεν καὶ ἐντεῦθεν τὸν κινδυνὸν ὅστις σφαλῶς ἀπειλεῖ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς τῆς χώρας μας καὶ νὰ ζητήσωμεν τὸν συντονισμὸν τῶν προσπαθειῶν διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτεραν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως.